

**PODOBE TELES
SKOZI INTUITIVNO
STARODOBNO MIŠLJENJE**

**Katja Oblak (kipi) in
Valentin Oman (slike)**

Savinov likovni salon Žalec, 3. - 26. 11. 2016

Podobe teles Katje Oblak in Valentina Omana skozi intuitivno starodobno mišljenje

Starodobno mišljenje se od mišljenja, ki ga mislimo in živimo danes, razlikuje po tem, da ni spekulativno, ampak je intuitivno. Spekulacija pomeni gledati in opazovati ter iskati resnico z razumom in teoretičnim razglabljanjem, medtem ko intuitivno mišljenje pomeni spoznanje z navdihom. Kultura, ki je nastala na podlagi takšnega mišljenja, je bila značilna za stari Egipt. Znano je, da je Platon občudoval to nadčasno zakonitost starodavnega Egipta in skrivnostnost njihove kulture. V našem času, v umetnosti opredeljeni kot postmodernizem, je pluralnost umetniških nagovorov ponovno odkrila moč takšne percepcije; približamo se ji lahko skozi poetiko Katje Oblak in Valentina Omana.

Katja Oblak je kipe, s katerimi je izrazila netelesne personifikacije človekove življenjske moči, udejanjila v likovnih formah, ki lebdijo v prostorih in s svojo krhkostjo upodabljajo neupodobljivo. Obrise človeškega telesa kot (ne)figure v prostoru je opredmetila s papirjem, ki je hkrati trden in razgradljiv, sama »predstava« pa temu materialu adekvatno doživetje: nadrealna in ezoterična. Papir, plast za plastjo kot pri izdelavi papirusa, prekrije resnično telo; potem ko se loči od telesa in postane forma-negativ, pridobi nove biomorfne forme. Morda prav zato umetnica v svoji vizualizaciji pogosto pridruži še performens in video, da bi lahko še bolj poudarila lastno poetiko in čutenje. Časovni cikli posameznika in ljudi, presegajo posameznikovo življenje; energija življenja zaobjema vse in vsakogar, je tukaj in zdaj, je bila in bo: črpa iz preteklosti in ustvarja prihodnost. Umetnost ima moč, da nam kaže življenje sedanjega časa v povezavi z našo biološko in kulturno preteklostjo. Skozi umetnikovo ustvarjanje se prepletejo genetske danosti in mitsko znanje preteklih rodov; umetnik kot medij intuitivno prenaša sledi našega bivanja tukaj in onkraj realnega. Katja Oblak tako gradi metapodobe, kjer so združeni dotik, matrica in odtis, da bi se forma lahko uglasila z življenjem in ontološkimi spoznanji ter se izrazila skozi skupno zavest. Poudariti moramo umetničino ravnovesje z naravo, ko prepleta svoje in tuja telesa, telesa ljudi in telesa dreves. Prav tako je za takšen način pomembno prehajanje od živega do »neživih« teles, figura postane kip in kip postane živa figura; v kip se naseli življenje. Ob prisposodbi o pomenu vrča, posode, kjer ni pomembna forma, ampak njena vsebina, spoznamo, da vrč ne dobi forme zaradi forme, ampak prav zaradi njene vsebine.

Pri Omanu je figura sled na telesu slike, ki seva v prostor. Njegove slike so potni prti ljudi; so premišljevanja o resnični podobi. V krščanstvu je bila »vera icon« Kristusova podoba, ki se je izrisala na prtju Veronike. Vsak človek ima svoj potni prt in tudi senco. Potni prti ljudi in njihove sence so pri Omanu utelesitev te (ne)substance in filozofski razmislek o tem, kaj smo in kaj je onkraj naše realnosti. Čeprav Oman izhaja iz evropske figurativne tradicije, jo je presegel. Materijo obdeluje tako dolgo, da ostanejo le sledi; sledi nekega obstoja, sledi kultur, ki jih le slutimo. Njegov ustvarjalni Zid doma v Bekštanju na Koroškem, po katerem praska, grebe, lepi in potem lušči, da bi materijo prenesel na nov temeljnik, je vir snovi in objekt ontoloških spoznaj. Nastanejo telesa, ki so hkrati ideja in vedenje; so kot »prst genetskega in tihega mitskega znanja«, povedano z besedami Juhanja Pallasmaa. Oman ustvarja pramatrice, sam pravi, da razmišlja kot grafik. Gre za morfogenezo v smislu, da je odtis forma in protiforma hkrati. Slika-relief ali relief-slika, grafični odtis ali matrica; vse se prepleta in prehaja iz enega medija v drugega. Z meditativnim premišljevanjem in spontanim formalnim eksperimentiranjem se je Omanovo ustvarjanje vse bolj oddaljevalo od razumskega dojemanja in je postalo intuitivno, starodobno mišljenje. Lušči zid, da bi iz njega naredil demate-

rializirana telesa, prebujena v magični svetlobi. Zdi se, da smo ugledali luč iz daljne egiptovske Amarne. Ob telesih slik nas preveva podobno spoznanje kot stare Egipčane, ki so verovali, da so sence večnost in predstavljajo simbolne forme živega bitja: so netelesna personifikacija človekove življenjske moči. Oman odkriva nove biomorfne oblike skozi igro naključij in z intuitivnim zaznavanjem. Svoj umetniški opus je posvetil ljudem. Je nadaljevalec tistega načina velikega slikarja Giotto, ki je povezal nova metjejska znanja s čustvi in humanizmom. Njegova dela kličejo: »Ecce homo!«; tako kot sam živi in sluti družbeno stvarnost, ki preizkuša človeka in njegovo človečnost. Ta je prav zdaj na največji preizkušnji, zato s svojimi sporočili poudarja, da je umetnost etična in nas spreminja. Hkrati nam njegove stvaritve razpirajo skrivnosti prostora-časa (Einsteinovo revolucionarno odkritje o ukrivljenem prostoru časa), kakor tudi to, da se prepletanje preteklih in prihodnjih dogajanj kaže v sedanosti.

Dela Valentina Omanova in Katje Oblak se na pričujoči razstavi pomenljivo prepletejo. Dosežejo sinestezijo vseh čutov: njune stvaritve niso berljive le vizualno, tudi slišimo jih in se skupaj z njimi lahko gibljemo. Uskladimo se s frekvenco živih meta form Katje Oblak, z njihovim utripanjem, da bi bila odzvo in sozvočje popolno. Njen solipsizem teles in subjektivni idealizem stopa v vnANJI svet podobno kot Omanove naključne biomorfne forme s simboličnim nabojem. Njuna dela so plod subjektivne zavesti, oba sta Medija, ki potem prepustita stvaritve strukturi prostora-časa in posebni »gravitaciji«, ki jo podoživimo ob vpogledu ali potopitvi v takšno bivanjsko in ontološko izkušnjo. Sledimo njenemu intuitivnemu mišljenju.

Milena Zlatar

Katja Oblak, Vsi kipi so iz cikla ... Sporočilo je bilo / brez besed, / samo globok vdih / in izdih. (iz pesmi Kdo si? Maje Vidmar, Zbirka: Minute prednosti, Ljubljana, LUD Literatura, 2015)

Valentin Oman, Črni utiski IV, 1994, akril, kolaž,
200 x 60 cm

Valentin Oman, Črni utiski II, 1994, akril, kolaž,
200 x 60 cm

Katja Oblak
PROSTOR NOVEGA SPOMINA

*Telo
iz žmuklov v ples, iz kupčkov
izvito iz temnega prehoda v mezinec
v ples.*

*Blizu v srcu vzgiba
v telesu dva.
Sta v plesu.*

*Dotaknem se drevesa,
drevesa – telesa.*

*Že spet poriv spomina,
zgosti se, prostor se razpira,
radost se v gibu dotakne pozabljenih resnic,
doživet je rahel skok
in sprejet dotik.*

Katja Oblak, ... Sporočilo je bilo / brez besed, / samo globok vdih / in izdih.

Valentin Oman, Ecce Homo V, 1995, kolaž, 200 x 60 cm

KATJA OBLAK se je rodila leta 1975 v Ljubljani. Leta 2008 je diplomirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, smer kiparstvo, pri prof. Matjažu Počivavšku in docentu Jirju Kočiči. Raziskovanje v polju kiparstva posveča telesu in percepciji telesa v (sodobnem) prostoru, ob čemer delno posega tudi na področje performansa (gib, butoh ples). Pogosto prostor za telo kiparsko izvede v papirju (iz mavčnih kalupov oz. odtisov vzdušij/pozicij/gest svojega telesa, sodeluje tudi z drugimi), včasih prostor za telo kleše v kamnu, blizu ji je tudi glina. Za svoje delo je prejela več priznanj. Od leta 2009 deluje kot samozaposlena na področju kulture. Razstavlja in izvaja performanse doma in v tujini. Izbor iz samostojnih razstav doma in v tujini: Kibla v Mariboru (2015), Srečišče v Ljubljani (2015), Galerija Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki (2014), Galerija Schlifmühlgasse 12-14 na Dunaju (2013) itn. Izbor iz skupinskih razstav: Mestna Galerija v Ljubljani (2016), Mestna galerija v Piranu (2016), Galerija Velenje (2015), Galerija Schlifmühlgasse 12-14 na Dunaju (2014), Galerija Loža v Kopru (2014), Galerija Rika Debenjaka v Kanalu na Soči (2014) itn. Posveča se tudi poučevanju. Pod okriljem Miklove Galerije v Ribnici na Dolenjskem od leta 2009 poučuje kiparstvo na likovni šoli LICE, od leta 2012 dalje v okviru programa Galerije Srečišče v Ljubljanski Celici, skupaj z Julijem Borštnikom, izvaja likovne delavnice za otroke. V

Katja Oblak, ... Sporočilo je bilo / brez besed, / samo globok vdih / in izdih.

letošnjem letu pa v sodelovanju z Mestno galerijo Nova Gorica, skupaj s kiparjema Anjo Kranjc in Julijem Borštnikom, ustanavlja likovno šolo v Novi Gorici. Na področju organizacije umetniških dogodkov sodeluje s KUD Sestava v Ljubljani in KUD TAAK v Vipavi. Živi in dela v Ljubljani in Trzinu.
www.katjaoblak.si

VALENTIN OMAN se je rodil 14. decembra 1935 v Štebnu (St. Stefan) pri Beljaku (Villach/A). Maturiral je v Marijanišču na Plešivcu, likovno izobrazbo pa je pridobil na Dunaju (Akademija za uporabno umetnost, specialka za slikarstvo pri prof. Hilde Schmid – Jesser) in v Ljubljani (Akademija za likovno umetnost, specialka za grafiko pri prof. Riku Debenjaku). Samostojno in skupaj z drugimi umetniki je imel veliko razstav v Avstriji, Sloveniji in drugih evropskih državah, kot tudi drugod po svetu (v Omanu in Jemnu). Celostno so predstavili njegovo delo na retrospektivni razstavi leta 2015 v Muzeju moderne umetnosti/Museum Moderner Kunst Kärnten v Celovcu, leta 2016 pa v galeriji Hiša umetnikov/Künstlerhaus na Dunaju in v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki.

Je prejemnik številnih nagrad in priznanj, v Sloveniji leta 1980 nagrade Prešernovega sklada, leta 1997 najvišjega stanovskega priznanja, tj. Jakopičeve nagrade, in drugih. Leta 2005 je v Sloveniji prejel visoko državno priznanje Zlati red Republike Slovenije za zasluge na področju umetnosti in v Avstriji Častni križ za znanost in umetnost I. reda, ki ga podeljuje Republika Avstrija. Od leta 1997 ima naziv Častni doktor univerze v Celovcu, je tudi izredni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Njegova dela so vključena v pomembne zbirke v Avstriji in Sloveniji (Obalne galerije Piran, Galerija Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki, Koroška galerija likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu, Galerija Prešernovih nagradencev v Kranju. Pilonova galerija v Ajdovščini itd.). Realiziral je številne projekte v interjerjih in eksterjerjih profanih in sakralnih prostorov v Avstriji (npr. v prostorih za dvojezično Slovensko gimnazijo v Celovcu, za Univerzo v Celovcu, od sakralnih realizacij npr. samostanska cerkev na Plešivcu, potem dela za cerkve v Železni kapli, Bekštanju, Celovcu, Krivi vrbi, Ločah in drugje ...) in Sloveniji (v Kostanjevici na Krki, v Piranu ...). Živi in dela na Dunaju in Bekštanju/Finkensteinu na Koroškem.

Koroška galerija likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu je z deli, ki jih je leta 2004 Oman podaril, pomembno nadgradila mednarodno likovno zbirko. Nekaj njegovih del iz te zbirke je galerija tudi posodila za pričujočo razstavo.

www.oman-valentin.com

Valentin Oman, In Memoriam IV, 1994, mešana tehnika, 200 x 60 cm

Razstava, ki sodi v redni program projekta »Prostor, telo in medij v prehajanju«, smo pripravili v sodelovanju s Koroško galerijo likovnih umetnosti Slovenj Gradec.

Kustosinja razstave je Milena Zlatar.

Fotografija: Katja Oblak in Foto arhiv Koroške galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec (za V. Omana).

Razstavo sta podprla Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Avstrijski kulturni forum v Ljubljani.

ZKŠT Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec,
Aškerčeva 9a, www.zkst-zalec.si

Zloženko je izdal Zavod za kulturo, šport in turizem Žalec
november 2016

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

avstrijski kulturni forum^{ll}